บทที่ ๑

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ภาษาเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตประจำวันของทุกคน มนุษย์ใช้ภาษาในการติดต่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของตนเองและผู้อื่น ภาษามีบทบาทสำคัญในการแสดงพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์ ช่วยในการปรับตัวและใช้เป็นประโยชน์อย่างมากในการจัดการกับสิ่งแวดล้อมในสังคม

เฮอร์ลอค[๑] (Hurlock, ๑๙๖๘) ได้กล่าวไว้ว่านับตั้งแต่วัยเด็กภาษาเป็นพฤติกรรมที่ช่วงสร้างโลกให้แก่เด็กทำให้เขารู้จักคิด มีทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมในสังคม มีความรู้สึกปลอดภัยและไม่ปลอดภัย เด็กใช้ภาษาในด้านการปรับตัวในสังคม ถ้าเด็กมีพัฒนาการทางด้านภาษาไม่ดี เช่น ไม่สามารถเข้าใจสิ่งที่ผู้อื่นพูดหรือแสดงออก หรือไม่สามารถติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ตามที่ตนปรารถนา เด็กคนนั้นจะเกิดความรู้สึกว่า ตนเองเป็นส่วนเกินของสังคม เป็นบุคคลนอกวงการนั้น ๆ ทำให้เป็นคนที่ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมนั้นได้ ตรงข้ามกับเด็กที่สามารถใช้ภาษาติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ย่อมปรับ

---

๑ Elizabeth B. Hurlock, "Speech Development" Child Development (International Student Edition, McCraw Hill Kogabusha, 1968), p. 266.

ตัวเข้ากับสังคมได้ดีกว่า และมักได้เป็นผู้นำในกิจกรรมในสังคม ความเจริญทางด้านภาษาของเด็กจะช่วยให้บุคคลิกภาพของเด็กดีขึ้น เป็นผลให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี ฉะนั้น ภาษาจึงมีความสำคัญในการแสดงพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์

ซาพอร์ตา[๒](Saporta,๑๙๖๕) นักจิตวิทยาท่านหนึ่งได้กล่าวถึงความสำคัญของการใช้ภาษาไว้ว่า การศึกษาที่เกี่ยวกับการใช้ภาษาของเด็กทำให้สามารถเข้าใจถึงความสามารถของสมองในด้านการคิด และระดับสติปัญญาของเด็กด้วย ดังที่ เธอร์สโตน[๓] (Thurstone,๑๙๖๑)ได้ทำการวิเคราะห์สมรรถภาพทางสมองพบว่า สมรรถภาพทางด้านความจำ ด้านตัวเลข ด้านการพิจารณาหาเหตุผล ด้านมิติสัมพันธ์ ด้านการสังเกต ด้านความคล่องแคล่วในการใช้คำและด้านความเข้าใจของภาษา ซึ่งต่อมา กิลฟอร์ด[๔] (Guilford,๑๙๖๖) ได้เสนอทฤษฎีสนับสนุนว่า ภาษาเป็นโครงสร้างส่วนหนึ่งที่แสดงถึงความสามารถทางสมองของมนุษย์ได้ ดังนั้น ในการสร้างแบบทดสอบสติปัญญาจึงได้มี แบบทดสอบเกี่ยวกับการใช้ภาษา และคำศัพท์รวมไว้ด้วย

---

๒ Sol Saporta, Psycholinguistics, (New York: Holt Rinehart and Winston, 1966),p.331.

๓ Anne Anastasi, Psychological Testing (The Macmillan Company New York 1961),p.15.

๔ J.P. Guilford and Marry L. Tenaper, "Implications of Structure of Intollect Model for High School and College students, "Teaching for Creative Endeavor. Edited by William B. Micheal (Bloomington and London. Indiana University Press, 1968),p. 63.

เฮอร์เรียท[๕] (Herriot, ๑๙๗๐) เน้นความสำคัญของการใช้ภาษากับขบวนการคิด เขากล่าวไว้ว่าการทดสอบทางด้านภาษาจะทำให้เราทราบถึงพฤติกรรมภายในจิตใจของบุคคลไม่ว่าจะเป็นความสามารถของสมองในด้านการคิด ความเข้าใจหรือการแก้ปัญหาโดยการอนุมานจากการตอบสนองทางด้านภาษาของบุคคลต่อตัวแปรอิสระต่าง ๆ ที่ใช้เป็นสิ่งเร้า

เคนด์เลอร์[๖] (Kendler, ๑๙๖๓) มีความคิดเห็นว่าการแสดงออกทางการใช้ภาษานั้นมีตัวแปรหลายอย่างที่มาเกี่ยวข้อง สิ่งหนึ่งก็คือ เมื่อบุคคลมีวุฒิภาวะการใช้ภาษาก็จะเปลี่ยนไปตามขั้นวุฒิภาวะนั้น ๆ

นักการศึกษาของไทยก็เล็งเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ ดังเห็นได้จากหลักสูตรประถมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช ๒๕๐๓ ของกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดความมุ่งหมายในหมวดภาษาไทยไว้ว่า เพื่อส่งเสริมให้ใช้ภาษาได้ดี เป็นสื่อในการติดต่อและแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ให้รู้จักใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสำหรับค้นหาเหตุผล และใช้ดุลยพินิจของตน

---

[๕] Peter Herriot, An Introduction to the psychology of Language, (London: Methuen & Co.Ltd., 1970), pp.14-15.

[๖] Howard H.Kendler, Basic Psychology (New York: Appleton Century-Crofts.,1963, p.351.

[๗] กระทรวงศึกษาธิการ , หลักสูตรประถมศึกษาตอนต้น (พิมพ์ครั้งที่ ๑๘ พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๑๕), หน้า ๑.

ตามที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าการใช้ภาษามีส่วนสำคัญเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางสังคม ความสามารถทางสมอง และขบวนการคิดของบุคคล ด้วยเหตุนี้จึงมีนักจิตวิทยาจำนวนมากที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษา สิ่งมีพื้นฐานของการศึกษาเริ่มจากศึกษาว่า บุคคลเรียนรู้ภาษาได้อย่างไร ก่อให้เกิดทฤษฎีของการได้ภาษาขึ้น

ทฤษฎีการได้ภาษา (Theories of Language Acquisition แบ่งออกเป็น 2 ทฤษฎี[๘] คือ.-

๑. ทฤษฎีตามความเชื่อถือของนักจิตวิทยาพฤติกรรมนิยม (Behaviorist)

๒. ทฤษฎีตามความเชื่อถือของนักจิตวิทยาภาษาศาสตร์ (Psycholinguist)

ทฤษฎีตามความเชื่อถือของนักจิตวิทยาพฤติกรรมนิยม เรียกว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory) สรุปว่าการพูดเกิดจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า เน้นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง สกินเนอร์[๙] (Skinner , ๑๙๕๗) ได้กล่าว

---

[๘] David McNeill, "On theories of Language Acquisition", Verbal Behavier and General Behavior Theory. Edited by Theodore R.Dixon and David L. Horton (Englewood Cliffs, New Jersy: Prentice-Hall, Inc.,1968), p.414.

[๙] B.F.Skinner, Verbal Behavior (New York: Appleton Century Crofts, 1957), pp. 35-85.

อธิบายไว้ว่า ภาษาเป็นการรวบรวมคำพูด ซึ่งคำพูดจะเกิดจากตัวแปรต่าง ๆ เช่น สิ่งเร้า การตอบสนอง และการเสริมแรงมาควบคุมโดยมีเงื่อนไขว่า ต้องให้สิ่งเร้าทันทีที่เด็กพูด และเป็นสิ่งเร้าที่เด็กต้องการ สกินเนอร์แบ่งภาษาพูดออกเป็น ๔ ประเภท คือ.-

๑. ภาษาพูดที่เกิดจากมีความต้องการซึ่งเป็นสิ่งเร้าภายใน (Internal Stimulus) เกิดจากแรงขับ เช่น เด็กหิวอาหารมาก ขอข้าว หรือขนม เมื่อได้รับการตอบสนองเด็กก็จะพูดต่อไปได้ เพราะการตอบสนองจากผู้ใหญ่เปรียบเสมือนการเสริมแรง สกินเนอร์เรียกภาษาพูดชนิดนี้ว่า "Mand"

๒. ภาษาพูดที่เกิดจากมีผู้สอนให้ เด็กรู้จักชื่อของ สิ่งต่าง ๆ และอื่น ๆ เมื่อเด็กเรียกชื่อสิ่งของต่าง ๆ ได้จะได้รับการเสริมแรง สกินเนอร์เรียกภาษาพูดชนิดนี้ว่า " Tact "

๓. ภาษาพูดที่เกิดจากการเลียนแบบคำพูดของผู้อื่น เช่น แม่พูดว่า "นก" ลูกจะพูดซ้ำว่า "นก" อีกครั้ง ภาษาพูดชนิดนี้ สกินเนอร์เรียกว่า " Echoic responses" .

๔. ภาษาพูดที่เกิดจากการตอบสนองสิ่งเขียนหรือพิมพ์ เช่น เด็กอ่านหนังสือ หรือ เขียนคำได้ เพราะได้รับการเสริมแรงมาก่อน การตอบสนองเช่นนี้ เรียกว่า " Textual responses "

สกินเนอร์เน้นว่าการเสริมแรงเป็นเงื่อนไขที่สำคัญในการเพิ่มการตอบสนอง และถ้าได้รับการเสริมแรงที่เหมาะสมสัมพันธ์กับความต้องการของเด็ก จะทำให้เกิดพฤติกรรมและพฤติกรรมนั้นมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นในเวลาต่อมา

สแตตส์[๑๐] (Staats, ๑๙๖๘) สนับสนุนความคิดเห็นของสกินเนอร์ โดยยกตัวอย่างว่า เมื่อเด็กหิวน้ำจนคอแห้ง ความกระหายจะเป็นตัวเร้า หรือควบคุมสิ่งที่เด็กจะพูดออกมา ถ้าได้รับน้ำทันที เด็กก็จะเรียนรู้ที่จะพูดคำว่า "น้ำ" ได้

มีการวิจัยที่สนับสนุนทฤษฎีนี้โดย รีนโกลด์ เกเวิร์ท และ รอสส์[๑๑] (Rheingold,Gewirtz,and Ross, ๑๙๕๙)โดยศึกษากับเด็กอายุ ๓ เดือน จำนวน ๒๑ คน มีสภาพแวดล้อมคล้ายคลึงกัน มีสมมติฐานของการทดลองว่า การออกเสียงของเด็กจะเพิ่มขึ้นเมื่อได้รับการเสริมแรง การทดลองแบ่งออกเป็น ๓ ระยะ คือ ระยะพื้นฐาน (Base Line Days) ผู้ทดลองไม่ให้การเสริมแรงเลย เพียงแต่บันทึกเวลาเด็กออกเสียง ระยะวางเงื่อนไข (Conditioning Days) เสริมแรงโดยการการลูบตัวเด็กหรือยิ้มให้ ระยะวันลด (Extinction Days) เหมือนกับระยะวันพื้นฐาน ผลการทดลองปรากฏว่าการวางเงื่อนไขจะเพิ่มอัตราการออกเสียงและเมื่อกลับไปใช้แบบระยะวันพื้นฐานอีก อัตราการออกเสียงก็ลดลง

---

[๑๐] A.W. Staats,Learning Language and Cognition (New York: Holt, Rinelart and Winston Inc.,1968),p.74.

[๑๑] H.L.Rheingold, J.L.Gewirts and H.W.Ross, "Social Conditioning of Vocalization in the Infant,"Journal of Comparative Psysiological Paychology, 52, (1959), p.68-73.

ซาลซินเจอร์และคนอื่น[๑๒] (Salzinger and others, ๑๙๖๒) ศึกษาผลการเสริมแรงที่มีต่อคำพูดของเด็ก โดยทดลองกับเด็กชายสามกลุ่มอายุ๕-๗ ปี ๕ - ๖ปี และ ๖ - ๗ ปี จำนวน ๙ ,๗ และ ๒๓ คน ตามลำดับอายุ ใช้เครื่องมืออย่างเดียวกัน คือ ตัวตลกซึ่งมีจมูกเป็นหลอดไฟสีแดง และวางเครื่องบันทึกเสียงพูดของเด็กไว้ในที่ที่เด็กมองไม่เห็น เครื่องนี้จะกระตุ้นให้เด็กพูดกับตัวตลกด้วย คือถ้าพูดแล้วไฟที่จมูกตัวตลกจะมีสีแดง นับเป็นการเสริมแรง การทดลองแบ่งเป็น ๓ ระยะ ระยะวางเงื่อนไข (๓-๕ นาที) จะเสริมแรงเมื่อเด็กพูด ระยะลด (๑-๓ นาที) ในระยะนี้จะไม่เสริมแรงและระยะวางเงื่อนไขใหม่ (๔-๕ นาที) ผลปรากฏว่ามีความแรกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างเงื่อนไขทั้ง ๓ ระยะ จำนวนคำพูดของเด็กจากกลุ่มทดลองทั้ง กลุ่มที่ได้เป็น ๑๖, ๑๔ และ ๒๔ คำ ซึ่งจะเห็นได้ว่า มีการเปลี่ยนแปลงของการตอบสนองในการพูดเพียงเล็กน้อยจากระยะการวางเงื่อนไขและระยะลด ซึ่งอาจจะเป็นเพราะเวลาของการลดน้อยมาก คือ๑ - ๒นาทีเท่านั้น แต่ผลการเสริมแรงจะเห็นได้ชัดในระยะสุดท้ายคือ จากจำนวนคำพูด ๑๔ คำมาเป็น๒๔ คำ การทดลองครั้งนี้แสดงว่าการเสริมแรงมีผลต่ออัตราการพูดของเด็ก

---

[๑๒] S.S.Salzinger and others, "Operant Conditioning of Continuous Speech in Young Children," Child Devlopment, XXXIII (1962), pp.683-695.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ต่อมามีผู้ทำการทดลองกลุ่มเดียวกันนี้ ได้ทดลองโดยใช้กลุ่มตัวอย่าง๗ คน อายุ ๕ – ๖ ปี มีวิธีการทดลองเหมือนครั้งแรก แต่แบ่งเด็กเป็น๒ กลุ่ม ๕ คนแรกแบ่งเป็น ๓ระยะ คือ ระยะแรกไม่เสริมแรง (Operant Level) ต่อมาเป็นระยะวางเงื่อนไข ๘ นาที และระยะ ๓ เป็น ระยะการลด ๕ นาที ๒ คนที่เหลือทำโดยวิธีไม่เสริมแรง ๒ นาที ระยะวางเงื่อนไข ๑๘ นาที ผลปรากฏว่าการพูดระหว่างระยะทั้ง๓ ของเด็ก ๕ คนแรก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ผลการตอบสนองได้จำนวนคำพูดเป็น ๕, ๑๒, ๑๓ คำ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในระยะ ๑ และ ๒ ซึ่งหมายความว่า ถ้าไม่ให้การเสริมแรงการตอบสนองก็น้อยลง หรืออาจหยุดไป ในกลุ่มเด็ก๒ คน ปรากฏอัตราการตอบสนองเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้เด่นชัดจากระยะที่ไม่ได้มีการเสริมแรงมาสู่ระยะการวางเงื่อนไข จากผลการทดลองเหล่านี้สามารถสรุปได้ว่า เด็กได้ภาษาจากการวางเงื่อนไขและการเสริมแรง

๒. ทฤษฎีตามความเชื่อของนักจิตวิทยาภาษาศาสตร์ (Psycholinguist) ซอมสกี้[๑๓] (Chomsky, ๑๙๖๘) เชื่อว่าเด็กมีความสามารถที่จะเรียนรู้ภาษาแต่กำเนิด เขากล่าวว่าเด็กมีเครื่องมือในการได้ภาษา(Language Acquisition Device หรือ L.A.D. เมื่อเด็กได้รับประโยคหรือกลุ่มของคำพูด (Corpus) "L.A.D." ก็จะบัญญัติไวยากรณ์ โดยผ่านกลุ่มคำนั้นเข้าไปในโครงสร้างภายใน (Internal Structure) ซึ่งจะกลั่นกรองออกมาเป็นภาษาโดยใช้กฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ของเด็กเอง ซอมสกี้ เชื่อว่า เด็กมีความสามารถทางภาษา

---

๑๓ McNiell, op.cit, pp.413-414.

ของเขาเอง กล่าวคือ เด็กมีความสามารถที่จะสร้างประโยคใหม่โดยการลดเสียง ลดคำ หรือสับเปลี่ยนที่คำ ซึ่งกฎเกณฑ์ดังกล่าวเป็นกฎ - เกณฑ์ที่มีระบบ มีคุณค่าต่อการเรียนรู้ภาษาของเด็ก เป็นตัวกำหนดความสามารถในการเรียนรู้ภาษาของเด็ก

แมคนิลส์[๑๔] (McNiell) มีความเห็นคล้ายกับชอมสกี้ คือ เห็นว่ากฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์และความสามารถของเด็กมีความสัมพันธ์กันโดยกล่าวว่า

๑. ภาษาที่เราใช้กันอยู่ทั่วไปจะมีกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ ภาษาจะมีลักษณะเป็นสากล คือ แต่ละภาษาจะประกอบด้วยชนิดของคำคล้ายกัน

๒. การสร้างกฎเกณฑ์ใหม่ ๆ ทางไวยากรณ์เป็นไปโดยอัต-โนมัติ แล้วแต่ความสามารถของเด็กแต่ละคน

มีการทดลองที่สนับสนุนทฤษฎีนี้คือ การทดลองของ บราวส์และเบลลูกิ[๑๕] (Brown and Bellugi, ๑๙๗๑) ทดลองพบว่า เด็กมีความสามารถในการสร้างกฎเกณฑ์ทางภาษาโดยศึกษาเด็กชาวอังกฤษ ชื่อ อาดัมส์ อายุ ๒๐ เดือน ด้วยการบันทึกคำพูดของเด็กไว้ทั้งหมด พบว่า

---

๑๔ Ibid.,p.414

๑๕ Roger Brown and Ursula Bellugi,"Three processes in the Child's Acquisition of Syntax,"Intellectual Development. Edited by Pauline S.Sears,(New York:John Wiley &sons,Inc., 1971),pp. 465-483.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มีชนิดของคำทางไวยากรณ์อยู่ ๓ อย่าง คือ นาม กริยา และพิวอท (Pivot เป็นคำเดี่ยว ๆ เช่น "my ,green,two,that.... " เอาคำอื่นมาเติมท้ายหรือต่อหน้าได้) จากชนิดของคำทางไวยากรณ์ที่มีอยู่นี้ อาดัมส์สามารถสร้างประโยคได้ตั้ง ๔๐๐ ประโยค แสดงว่าแม้จะมีชนิดของคำทางไวยากรณ์เพียง ๓ ชนิด แต่ก็สามารถสร้างประโยคได้มากมาย ผลการศึกษานี้สนับสนุนการทดลองของ โนบูโก บี. แมคนิลส์[๑๖] (Nobuko B., McNiell) สึ่งศึกษาเด็กญี่ปุ่นชื่อ อิซานามิ อายุ ๒๗ เดือน โดยบันทึกคำพูดของเด็ก เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ ภาษาญี่ปุ่นจะมีคำว่า "วะ" (Wa) หรือ "งะ"(Ga) ตามหลังประธานเสมอ และจะไม่เกิดพร้อม ๆ กัน ผู้ทดลองตั้งสมมติฐานว่า ถ้าเด็กใช้ "วะ" ก็แสดงว่าได้คำพูดมาจากพ่อแม่ และใช้กลไกของการได้ภาษา (Machanism of Acquisition) ขยายหรือเลียนแบบประโยคผู้ใหญ่ ถ้าใช้ "งะ" แสดงว่าเด็กมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ของประธานได้เอง และจะทำได้ก็ต่อเมื่อคำนั้นสัมพันธ์กับโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่แล้ว ผลปรากฏว่า อิซานามิใช้ "งะ" ๗๕ ครั้ง และถูกต้องในเรื่องความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ใช้ "วะ" ๗๖ ครั้ง และคำทั้ง ๗๖ ที่ "วะ" ตามหลังนั้นเป็นนามที่ซ้ำ ๆ กัน

จากการทดลองทั้ง ๒ นี้ พอจะชี้ให้เห็นว่า เด็กชาวญี่ปุ่นและเด็กชาวอังกฤษมีพื้นฐานทางภาษาต่างกัน แต่เด็กจะแสดงออกทางภาษาคล้าย ๆ กัน จึงสรุปได้ว่า ทั้ง อาดัมส์ และอาซานามิต่างก็มีความสามารถในการเลียนรูภาษา คือ รู้จักเอาประโยคพื้นฐานมาเกี่ยวพันกับประโยคที่จะปรากฏโดยอาศัยความสัมพันธ์ของทางไวยากรณ์

---

๑๖ McNiell, op.cit.,pp.416-418.

มิลเลอร์และ เออร์วิน[๑๗](Miller andErvin,) กล่าวว่าในระยะแรก ๆ ของการได้ภาษาเด็กจะเริ่มพูดจากคำ ๆ เดียว หลังจากนั้น ก็จะค่อย ๆ พัฒนาขึ้น เริ่มเอาคำ ๒ คำรวมกันโดยให้ พิวอทอยู่หน้า หรือ หลัง เขาทำการทดลองโดยบันทึกคำพูดแบบ ๒ คำ ของซูซาน อายุ ๒๑ – ๒๔ เดือนไว้ ๒๔๐ คำ มี ๖๒ คำที่ลงท้ายด้วย "on๗off"และอีก ๔๕ คำลงท้ายด้วย "this,that, more,a,the, ซึ่งตรงกับการศึกษาของเบรน[๑๘](Braine, ๑๙๖๓)ที่ศึกษาเด็ก ๓ คน เกรกอรี่ แอนดูรว์ และสตีเวน อายุ ๒๑ เดือน ผลการศึกษาปรากฏว่าในเดือนแรก เกรกอรี่จะผสมคำได้ ๘๔ คำ แอนดูรว์ได้ ๑๐๒ คำ ใน ๕ เดือนแรกคำพูดของเด็กทั้ง ๓ ออกมาในลักษณะดังต่อไปนี้คือ

๑. ใช้พิวอทเดี่ยว ๆ แต่มีจำนวนน้อย เช่น

๒. ใช้คำเดียวซึ่งเป็นคำเปิด (Open Class) อาจเป็นนามหรือกริยา ถ้าเป็นคำผสมก็จะเป็น พิวอท≠คำเปิด หรือ คำเปิด≠พิวอท เป็นต้น การศึกษานี้พบผลที่คล้ายคลึงกับผลการศึกษาของ เฟร เซอร์

---

๑๗ W.R.Miller and S.M.Ervin,"The Development of Grammar in Child Language,"The Learning of Language.Edited by Carroll E.Reed (New York; Appleton-Century-Crofts,1971), p.31.

๑๘ Martin D.S. Braine,"The Ontogeny of English phrase Structure"The First Phrase,Language,139, (1963),p.1-13

เบลลูกิ และ บราวน์[๑๙] (Fraser,Bellugi and Brown,๑๙๖๓ที่พบว่าเด็กมีความสามารถในการเรียนรู้กฎเกณฑ์ทางภาษาได้เอง

จากหลักเกณฑ์ของทั้ง ๒ ทฤษฎี ผู้วิจัยคิดว่าการได้ภาษาของเด็กน่าจะได้จากทั้ง ๒ ทฤษฎีร่วมกัน โดยพิจารณาแยกได้ว่า การเรียนรู้คำศัพท์ เด็กน่าจะได้คำศัพท์จากแนวทฤษฎีการเลียนแบบในรูปของการตอบสนองต่อสิ่งเร้า เพราะคำศัพท์เป็นสิ่งที่มนุษย์บัญญัติขึ้น แล้วถือเอาการยอมรับของสังคมเป็นเครื่องกำหนดคำศัพท์ ไม่ใช่มีอยู่เองตามธรรมชาติ การที่เด็กจะเรียนรู้คำศัพท์ได้ต้องเลียนแบบจากสิ่งแวดล้อมในสังคมมากกว่าที่จะมีความสามารถคิดขึ้นมาเอง ส่วนในการสร้างกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ ทฤษฎีตามแนวความเชื่อถือของพวกนักจิตวิทยาภาษาศาสตร์น่าจะเป็นจริงได้ กล่าวคือ เมื่อเด็กเรียนรู้คำศัพท์แล้วก็ขึ้นอยู่กับความสามารถทางสมองของแต่ละบุคคล ในการที่จะนำคำศัพท์นั้นมาสร้างเป็นประโยคตามหลักไวยากรณ์ที่แต่ละคนมีกฎเกณฑ์อยู่แล้วในสมอง

จากแนวทางที่ว่าการเรียนรู้คำศัพท์เกิดจากการเลียนแบบในรูปของการตอบสนองต่อสิ่งเร้าและการเสริมแรง องค์ประกอบสำคัญที่จะกำหนดการตอบสนองทางด้านคำศัพท์ก็คือ วุฒิภาวะ แบลเลอร์และ

---

๑๙ C.Fraser,U.Bellugi and R.Brown, "Control of Grammar in Imitation, Comprehension and Production,"Journal of Verbal Learning and Verbal Behavier, 2,(1963),p.121-35.

ซาร์ล[๒๐](Baller and Charles, ๑๙๖๘) กล่าวว่าการพูดของเด็กขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะ และวุฒิภาวะของสมองทางด้านที่ควบคุมการเรียนรู้คำศัพท์ของเด็ก คือวุฒิภาวะในการสร้างความคิดรวบยอด (Concept Formation) ถ้าความคิดรวบยอดยังไม่พัฒนา แม้จะมีการกระตุ้นด้วยสิ่งเร้าเด็กก็จะใช้แต่เสียงอ้อแอ้ ไม่ขีดความหมายเป็นสิ่งตอบสนอง พอถึงวุฒิภาวะที่เด็กพูดได้ เด็กก็จะตอบสนองเป็นคำพูด ตามทฤษฎีของ เกสตอลท์[๒๑](Gestalt, ๑๙๖๖) ได้กล่าวไว้ว่า พัฒนาการทางด้านคำศัพท์ของเด็กจะต้องควบคู่ไปกับพัฒนาการทางด้านความคิดรวบยอด(concept) ของเด็ก ความสามารถในการสร้างความคิดรวบยอดของเด็กจะเป็นเครื่องจำกัดคำศัพท์ของเด็กด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความคิดรวบยอดของคำที่เป็นนามธรรม ซึ่งจะมีขึ้นได้ก็ต่อเมื่อสมองพัฒนาถึงขั้นที่จะเข้าใจถึงเรื่องนามธรรม ตามทฤษฎีพัฒนาการของความคิดความเข้าใจของ เปียเจท์[๒๒] (Carroll, ๑๙๖๔) พัฒนาการของความคิดความเข้าใจของเด็กจะพัฒนาเพิ่มขึ้นตามระดับอายุเด็ก

---

๒๐ Warren R.Baller and Don C.Charles, The Psychology of Human Growth and Development (New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1968), p.360.

๒๑ Saporta, op.cit., p.333.

๒๒ John B.Carroll, Language and Thought, Prentice-Hall, New Jersey, (1964), pp.78-79.

ในวัย ๑–๙ ปี สมองจะพัฒนาเฉพาะความคิดที่เป็นรูปธรรม มีความคิดแบบมีเหตุผลบ้างแต่ยังไม่เข้าใจความสัมพันธ์ที่ซับซ้อน ในวัย ๙–๑๔ ปี สมองของเด็กจะพัฒนาความคิดในด้านนามธรรม เป็นขั้นที่เด็กสามารถสร้างความคิดรวบยอดในสิ่งที่สัมพันธ์อย่างซับซ้อนได้ ดังนั้นเมื่อการเรียนรู้คำศัพท์ของเด็กต้องขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะทางด้านความคิดความเข้าใจทางสมอง พัฒนาการทางคำศัพท์ของเด็กก็ควรจะมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นตามความสามารถของสมองตามวัย และประสพการณ์ของเด็กเช่นกัน

จากแนวความคิดในเรื่องพัฒนาการของคำศัพท์ที่ควรจะเพิ่มขึ้นตามวัย และประสบการณ์ดังกล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยมีความสนใจพัฒนาการของคำศัพท์ของนักเรียนไทยในระดับประถมศึกษา และเมื่อพิจารณาคำศัพท์ในภาษาไทยจะเห็นว่าแตกต่างไปจากคำศัพท์ของภาษาอื่นอยู่มาก กล่าวคือ ภาษาไทยมีการใช้คำศัพท์ตามชั้น วรรณะของบุคคล จากคำราไวยากรณ์ไทยของพระยาอุปกิตศิลปสาร ท่านแบ่งการใช้คำศัพท์ในภาษาไทยตามวรรณะของบุคคลเป็น ๕ ลำดับ คือ คำศัพท์ที่ใช้กับ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระบรมวงศานุวงศ์ พระภิกษุสงฆ์ ขุนนางข้าราชการ และบุคคลธรรมดาทั่วไป

คำศัพท์พิเศษที่ใช้กับพระมหากษัตริย์ สมเด็จพระบรมวงศานุวงศ์ โดยเฉพาะเรียกคำราชาศัพท์ ซึ่งเป็นคำศัพท์ที่แตกต่างไปจากคำศัพท์ในภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันมาก ส่วนใหญ่เป็นคำที่มาจากภาษาบาลี สันสกฤต

---

๒๓ อุปกิต ศิลปสาร, พระยา, หลักภาษาไทย, พระนคร, ไทยวัฒนาพานิช, ๒๔๙๗, หน้า ๑๐๓.

และภาษาเขมร คำศัพท์เหล่านี้ถึงแม้เด็กไม่ได้ใช้ในชีวิตประจำวัน แต่ได้พบจากหน้าหนังสือพิมพ์ หนังสือแบบเรียน ภาพยนตร์ โทรทัศน์ตลอดจนวิทยุกระจายเสียงเป็นประจำเช่นกัน

คำราชาศัพท์เป็นคำศัพท์ที่เด็กควรจะเรียนรู้ เพราะปัจจุบันนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตลอดจนพระญาติวงศ์ของพระองค์ไม่ได้ประทับเฉพาะในพระบรมมหาราชวัง เช่นสมัยโบราณ พระองค์เสด็จไปตามสถานที่ต่าง ๆ รอบราชอาณาจักรไทยมีโอกาสพบปะราษฎรบ่อยครั้ง และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าหญิงสิรินทรเทพรัตนสุดาก็ได้เสด็จมหาวิทยาลัยร่วมกับเด็กสามัญ จึงสมควรที่นักเรียนควรจะทราบคำราชาศัพท์และนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง เพื่อดำรงความถูกต้องของภาษาที่ใช้กับพระมหากษัตริย์ไว้ในฐานะที่พระองค์ทรงเป็นองค์พระประมุข เป็นจุดรวมหัวใจคนไทยทั่วประเทศ กับทหาร ตำรวจ รัฐบาล และประชาชนเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ฉะนั้น คนไทยควรจะรู้วิธีการใช้คำราชาศัพท์ให้ถูกต้องต่อองค์พระประมุขและสมเด็จพระบรมราชินีนาถตลอดจนเจ้านายชั้นสูงไว้บ้าง เพื่อใช้ให้ถูกต้องด้วยกาละเทศะเพื่อเป็นการถวายพระเกียรติ ตลอดทั้งช่วยให้ใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง จัดว่าเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาภาษาอย่างหนึ่ง เพราะคำราชาศัพท์เป็นส่วนหนึ่งของไวยากรณ์ไทยซึ่งกำหนดการใช้คำให้เป็นไปตาม ชาติวุฒิ คุณวุฒิ และวัยวุฒิของบุคคลไว้ด้วย

006486

จากการศึกษาเรื่องพัฒนาการทางด้านความเข้าใจคำศัพท์ของเด็กทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในเรื่องพัฒนาการของความเข้าใจคำราชาศัพท์ของนักเรียนไทยในระดับประถมศึกษา จึงคิดว่าน่าจะลองศึกษาดูว่าพัฒนาการของความเข้าใจคำราชาศัพท์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาจะเป็นไปในลักษณะใด ทั้งนี้ผู้วิจัยคิดว่าผลจากการศึกษาเรื่องนี้จะอำนวย

I 18284917

ประโยชน์ให้แก่ครู นักการศึกษาและบุคคลอื่น ๆ ที่สนใจ เพื่อจะได้นำมาปรับ-ปรุงในด้านการวางหลักสูตร เนื้อหาวิชา การเรียนการสอนเกี่ยวกับคำราชาศัพท์ได้บ้าง นอกจากนั้นจะได้นำข้อมูลที่ค้นพบมาอ้างอิงในด้านการพัฒนาการความเข้าใจคำราชาศัพท์ต่อไป

ทฤษฎีในการเรียนรู้แบบ คำโยงคู่สัมพันธ์[๒๔] (Paired Associate Learning) และการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเรียนรู้ความหมายของคำราชาศัพท์แตกต่างไปจากการเรียนรู้คำศัพท์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ความหมายของคำราชาศัพท์ ใช้วิธีการเรียนรู้โดยการโยงคู่สัมพันธ์คำในภาษาธรรมดา ให้มีความหมายตรงกับคำราชาศัพท์ ใช้วิธีการเดียวกันกับการเรียนความหมายของคำศัพท์ต่างประเทศ คือ ผู้เรียนจะโยงความหมายของคำว่า "เด็กชาย" ในภาษาไทยให้ตรงกับคำว่า "boy" ในภาษาอังกฤษ การเรียนความหมายของคำราชาศัพท์ก็เช่นกัน ผู้เรียนจะโยงคำว่า "กิน" ให้มีความหมายตรงกับคำว่า "เสวย" เป็นต้น

วิธีการเรียนจำคำโดยการโยงคำเป็นคู่ ๆ ให้สัมพันธ์กันเช่นนี้ นักจิตวิทยา[๒๕] เรียกว่า การเรียนรู้จำคำแบบคำโยงคู่สัมพันธ์ (Paired Associate Learning) โดยเรียกคำแรกว่าเป็น คำเร้า (Stimulus Word)

---

๒๔ James Deese, General Psychology (New York: Allyn and Bacon, Inc., 1967), p. 178.

๒๕ Burton G. Andreas. Experimental Psychology, (New York: John Wiley & Sons, Inc., 1960), pp. 340-341.

เรียกคำคู่เร้าว่าคำสนอง (Response Word) องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบโยงคู่สัมพันธ์หรือกระบวนการที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้แบบโยงคู่สัมพันธ์ มีดังนี้

๑. Stimulus Dijcrimination คือ การที่ผู้เรียนเรียนรู้ที่จะจำแนก Stimulus ที่มีหลายตัว โดยจำแนกสิ่งเร้าที่ตนคิดว่าไม่ถูกต้องออกไป แต่ถ้า Stimulus มีความคล้ายคลึงกันมากเท่าไรก็ยิ่งทำให้ผู้เรียนจำแนกสิ่ง Stimulus เหล่านี้ได้ยาก

๒. Response Integration คือ การที่ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้คำที่เป็นตัว Response ได้ดีเพียงไร นั่นก็ขึ้นอยู่กับว่า คำนั้นมีความหมายมากน้อยเพียงใด และสะกดยากง่ายเพียงใดด้วย

๓. Stimulus Selection คือ การที่บุคคลมีแนวโน้มที่จะเลือกเอาบางส่วนของคำที่เป็น Response ที่ผู้ทำการทดลองนำมาให้ดูดังตัวอย่าง Stimulus เหล่านี้คือ HAV, BAZ, WUH และ KEQ ฯลฯ ผู้เรียนมักจะดึงเอาตัวอักษรตัวแรกของคำเหล่านี้ออกมา แล้วอาจนำมาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เป็นประโยคใหม่ขึ้นมา

๔. Association Formation คือ การที่ผู้เรียนสร้างการเชื่อมโยงระหว่าง S กับ R ที่เป็นคู่ของมันเข้าด้วยกัน

๕. Mediation คือ การอาศัยสิ่งบางสิ่งหรือคำบางคำมาเป็นสื่อกลางในการเชื่อมโยงระหว่าง Stimulus กับ Response ที่เป็นคู่ของมันเข้าด้วยกัน เช่น ใช้คำว่า flower มาเป็นสื่อเชื่อมโยงคำว่า Stem-Smell การที่ใช้สื่อเช่นนี้ ช่วยให้การเรียนรู้ (การจำ) ดียิ่งขึ้น

การเรียนรู้ความหมายคำราชาศัพท์จึงจัดอยู่ในประเภทการโยงคู่สัมพันธ์คำ ผู้เรียนต้องพยายามคิดหาคำตอบที่มีความหมายตรงกับคำเร้าที่เป็นภาษาธรรมดาตามที่กำหนดไว้ในหลักภาษา การเรียนรู้ความหมายคำในลักษณะ

วิเศษณ์เป็นคำเร้าให้ผู้รับการทดลองหาคำคุณศัพท์มาเป็นคำสนอง เกณฑ์การตัดสินใช้คำจากตารางคำโยงของโนเบิล (Noble Scale) ผลการวิจัยพบว่าพัฒนาการของความสามารถในการโยงค่สัมพันธ์ความหมายคำวิเศษณ์ กับ คำคุณศัพท์ เพิ่มขึ้นตามระดับอายุ และระดับการศึกษา

เจมส์[๒๙] (James, ๑๙๖๙) ได้ทำการทดลองเกี่ยวกับการจำความหมายของคำโดยวิธีโยงคู่สัมพันธ์ของนักเรียน ๒ ระดับอายุ กลุ่มทดลองเป็นนักเรียนที่มีระดับอายุต่างกัน ๒ กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นนักเรียนอนุบาลชาย ๑๗ คน หญิง ๒๓ คน อายุโดยเฉลี่ย ๕ ปี ๑๐ เดือน อีกกลุ่มหนึ่งเป็นนักเรียนชั้น ๓ ชาย ๒๐ คน หญิง ๒๐ คน อายุโดยเฉลี่ย ๘ ปี ๑๑ เดือน คัดเลือกมาจากนักเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนในรัฐอิลินอยส์ การทดลองให้นักเรียนจำความหมายของคำจากบัตรรายการที่ประกอบด้วยคำ ๒๐ คำ โดยวิธีอ่านตามผู้ทดลองทีละคำ ใช้เวลาอ่านคำละ ๕ วินาที เมื่อครบทั้ง ๒๐ คำแล้ว ให้นักเรียนพัก ๗ นาที แล้วให้นักเรียนอ่านคำจากอีกบัตรรายการหนึ่งที่มีความหมายเหมือนกับคำในบัตรรายการแรกทีละคำ ใช้เวลาอ่านคำละ ๕ วินาที แล้วใช้คำ ๒๐ คำในบัตรรายการแรกเป็นคำเร้า ให้นักเรียนนำคำจากอีกบัตรรายการหนึ่งมาเป็นคำสนองให้ได้ความหมายตรงกัน แล้วนำคะแนนของทั้ง ๒ กลุ่มมาหาค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนคำถูก ปรากฏผลการวิจัยว่า กลุ่ม

---

๒๙ James W. Hall, "Word recognition by children of two age levels, "Journal of Educational Psychology, 59, (1968), pp. 420-424.

นี้ได้แนวความคิดมาจากกฎการเกี่ยวโยงสัมพันธ์ (Law of Association) ของอริสโตเติล[๒๖] ซึ่งกล่าวไว้ว่า เราจะนึกถึงแนวความคิดต่าง ๆ ที่เคยประสบมาพร้อม ๆ กันได้ นั่นคือ เราพบของสองสิ่งพร้อม ๆ กัน หรือในเวลาไล่เลี่ยกัน มักจะทำให้เกิดการโยงสัมพันธ์ (Association) ระหว่างของสองสิ่งนั้น เช่นเดียวกับคำสองคำที่มีความหมายเหมือนกัน เราสามารถจะนำมาสัมพันธ์กันได้โดยใช้ความหมายของคำในการโยงคู่สัมพันธ์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการโยงคู่สัมพันธ์คำ โดยใช้ความหมายของคำเป็นเครื่องเชื่อมโยง เพื่อเป็นแนวความคิดพื้นฐานของการวิจัยในครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

บาร์ชอร์ และแฮรี่[๒๗] (Bashaw and Harry, ๑๙๖๘) ได้ศึกษาพัฒนาการของความหมายของคำวิเศษณ์ โดยวิธีโยงคู่สัมพันธ์ กลุ่มทดลองเป็นนักเรียนชั้น ๑ – ๑๐ จากโรงเรียนในเขตชานเมืองแลตแลนตา มลรัฐจอร์เจียร์ โดยคัดเลือกมาจำนวนทั้งสิ้น ๑๘๐ คน มีระดับสติปัญญา ๑๐๖ – ๑๘๒ และคัดเลือกกลุ่มทดลองอีกกลุ่มหนึ่งจัดเป็นกลุ่มผู้ใหญ่ โดยคัดเลือกจากนักศึกษามหาวิทยาลัยปีที่ ๒ ไม่จำกัดระดับสติปัญญา ใช้แบบทดสอบ โดยมีคำ

---

๒๖ Guilford J.B., General Psychology (New Delhi, East-West Press Private Ltd, 1964, p. 354).

๒๗ W.L. Bashaw and Harry E. Enderson Jr., "Development study of the meaning of adverbial modifiers", Journal of Educational Psychology. 59, (1968), pp. 111-118.

นักเรียนอนุบาลมีค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนในการโยงคู่สัมพันธ์ความหมายคำถูกต้องเป็น ๔๓.๗ ในขณะที่นักเรียนระดับประถมศึกษามีค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนในการโยงคู่สัมพันธ์ความหมายคำถูกต้องเป็น ๔๕.๔ และจากการทดสอบทางสถิติพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในการจำความหมายของคำโดยการโยงคู่สัมพันธ์ได้ถูกต้องมากกว่านักเรียนที่มีอายุน้อย และอยู่ในระดับชั้นเรียนที่ต่ำกว่า

ไมเคิลสัน[๒๙] (Michealson, ๑๙๗๑) เป็นอีกผู้หนึ่งที่ศึกษาการโยงคู่สัมพันธ์ความหมายของคำโดยให้คำเร้าแก่ผู้รับทดลอง ให้ผู้รับการทดลองหาคำสนองที่มีความหมายตรงกับคำเร้า โดยแบ่งกลุ่มทดลองเป็น ๒ กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษา โดยเลือกกลุ่มจากนักเรียนโรงเรียนต่าง ๆ ในเมืองวิคตอเรีย ประเทศคานาดา อายุเฉลี่ย ๑๔ ปี จำนวน ๑,๑๐๙ คน อีกกลุ่มเป็นนักเรียนฝึกหัดครูสาขาประถมศึกษา ไม่จำกัดอายุจำนวน ๒๘๙ คน ใช้คำนามที่นับไม่ได้ (mass nouns) และคำนามที่นับได้ (count nouns) จำนวน ๑๒๐ คำ คำเหล่านี้ไมเคิลสันสร้างขึ้นโดยเลือกกลุ่มมาจากคำของธอรันไดค์ (Thorndike) จัดคำทั้ง ๑๒๐ เป็นคำเร้าให้ผู้รับการทดลองหาคำโดด ๆ ที่มีความหมายตรงกับคำเร้ามาเป็นคำสนอง ใช้เกณฑ์ตัดสินความหมายของคำจากตารางคำของโนเบิล (Noble Scale)

---

๒๙ Norma I. Michealson, "Meaningfulness indices for 120 mass and count nouns for children aged 14 years and for college students," Journal of Educational Research, 65, (1971), pp. 27-30.

การทดสอบ ให้ผู้รับการทดสอบดูคำเร้าทีละ ๔ คำ แล้วให้เวลาผู้รับการทดลองเขียนคำสนองคำละ ๑ วินาที ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษามีการโยงคู่สัมพันธ์คำด้วยค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนข้อถูกเป็น ๙.๗๕ ในขณะที่นักเรียนฝึกหัดครูสาขาประถมศึกษาได้ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนข้อถูกในการโยงคู่สัมพันธ์คำเป็น ๑๑.๗ และจากการทดสอบทางสถิติพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนของผู้รับการทดลองทั้ง ๒ กลุ่ม แสดงว่า นักเรียนฝึกหัดครูสาขาประถมศึกษาซึ่งมีอายุและระดับการศึกษามากกว่า สามารถโยงคู่สัมพันธ์ได้ดีกว่านักเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งมีอายุและระดับการศึกษาน้อยกว่า

สำหรับการวิจัยในประเทศไทย อัจฉรา ชีวพันธ์[๓๐] ได้วิจัยเรื่อง พัฒนาการของวากยสัมพันธ์ และมโนสัมพันธ์ในการเรียนคำโยงคู่ กลุ่มทดลองมีจำนวน ๙๐ คน เป็นนักเรียนประถมปีที่ ๓ ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัยฝ่ายประถม และนักเรียนชั้นประถมปีที่ ๗ และมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัยฝ่ายมัธยม กลุ่มทดลองดังกล่าวสุ่มมาจากระดับชั้นทั้ง ๓ ระดับชั้นละ ๓๐ คน เป็นชาย ๑๕ คน หญิง ๑๕ คน ในการทดลองผู้รับการทดลองจะเข้ารับการทดลองทีละคน โดยฟังเทปบันทึกเสียง ซึ่งผู้ทดลองได้คัดนำคำโยงคู่ทั้ง ๑๖ คู่นี้จัดเป็นคำที่เร้า ๑๖ คำ และคำที่ตอบสนอง ๑๖ คำ ในการทดลองครั้งที่ ๑ เมื่อผู้รับการทดลองได้ยินคำที่เร้า

---

๓๐ อัจฉรา ชีวพันธ์, "พัฒนาการของวากยสัมพันธ์และมโนสัมพันธ์ในการเรียนคำโยงคู่" (วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย, ๒๕๑๗).

แต่ละคำ ผู้รับการทดลองต้องรีบตอบคำที่คิดขึ้นเป็นสิ่งแรกนำมาสัมพันธ์กับคำที่เร้าภายในเวลา ๓ วินาที คนละเดียวกันก็จะต้องจำคำตอบสนองของแต่ละคู่จากเทปด้วย ทั้งนี้ เนื่องจากในการทดลองตั้งแต่ครั้งที่ ๒ ขึ้นไป ผู้รับการทดลองจะต้องเรียนคำโยงคู่โดยการตอบสนองคำให้ตรงคู่กับคำที่เร้าตามที่เทปเฉลยมา จะใช้คำคู่ทั้ง ๑๖ คู่นี้ ชุดเดียวกันตลอดทุกครั้ง เกณฑ์สูงสุดในการทดลองจัดไว้ ๑๕ ครั้ง แต่ถ้าผู้รับการทดลองคนใดเรียนคำโยงคู่ได้สำเร็จก่อนถึงครั้งที่ ๑๕ ก็จะยุติการทดลอง สำหรับผู้นั้นในครั้งนั้นทันที ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนและการทดสอบแนวโน้ม ผลการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

๑. ผู้รับการทดลองทั้ง ๓ ระดับชั้น มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ในจำนวนครั้งที่ใช้เรียนคำโยงคู่ทั้ง ๑๖ คู่ได้สำเร็จ

๒. ผู้รับการทดลองทั้ง ๓ ระดับชั้น มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ในการเรียนคำโยงคู่แบบมโนสัมพันธ์ และพบว่าพัฒนาการในการเรียนคำโยงคู่แบบมโนสัมพันธ์นี้เพิ่มขึ้นตามวัยของผู้รับการทดลอง

นอกจากนี้ ฉลอง บุญญานันท์[๓๑] ได้ศึกษาผลของค่าการเกี่ยวโยงสัมพันธ์การเรียนรู้แบบคู่สัมพันธ์ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมปีที่ ๓, ๔ จำนวนทั้งสิ้น ๖๐ คน จากโรงเรียนแห่งเดียวกัน

---

๓๑ ฉลอง บุญญานันท์, "การศึกษาผลของค่าการเกี่ยวโยงสัมพันธ์ต่อการเรียนรู้แบบคู่สัมพันธ์ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น" (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, ๒๕๐๙).

แบ่งนักเรียนเป็น ๒ กลุ่มโดยวิธีสุ่ม แล้วจัดให้นักเรียนกลุ่มหนึ่งเรียนคำชุดที่ ๑ และอีกกลุ่มหนึ่งเรียนคำชุดที่ ๒ เครื่องมือที่ใช้ ผู้ทดลองนำคำจากตารางคำโยงที่มีค่าเกี่ยวโยงสัมพันธ์สูงและต่ำมาสร้างเป็นคำ ๒ ชุด ชุดหนึ่งมีคำอยู่ ๗ คู่ แต่ละคู่เป็นคำเร้าคำหนึ่ง และเป็นคำสนองคำหนึ่ง คำเร้าในชุดที่ ๑ และชุดที่ ๒ เป็นคำเร้าชุดเดียวกัน แต่คำสนองต่างกัน กล่าวคือ คำสนองในชุดที่ ๑ เป็นคู่คำที่มีการเกี่ยวโยงสัมพันธ์สูง (High Association Value) คำสนองในชุดที่ ๒ เป็นคู่คำที่มีค่าการเกี่ยวโยงสัมพันธ์ต่ำ (Low Association Value) และบันทึกคู่คำเหล่านี้ไว้ในเครื่องทดลองความจำ (memory drum) ซึ่งผู้ทดลองสร้างขึ้นโดยดัดแปลงจากเครื่องทดลองความจำของลาฟาแยท์ โดยใช้มือหมุนเป็นจังหวะตามระยะเวลาที่กำหนด แทนที่จะใช้หมุนด้วยไฟฟ้า ใช้วิธีทดลองรายบุคคลให้นักเรียนจำคำคู่ในชุดนั้นให้ได้ทุกคู่ โดยผู้ทดลองใช้เวลาในการเสนอคำแต่ละคำดังนี้คือ ให้เวลา ๓ วินาทีสำหรับดูคำเร้า และทายคำสนอง และให้เวลาถัดไปอีก ๓ วินาทีสำหรับดูที่ทายมาแล้ว และให้อีก ๒ วินาทีสำหรับเปลี่ยนให้ดูคู่คำที่อยู่ถัดไป เมื่อนักเรียนเรียนคำหมดชุดซึ่งมี ๗ คู่ ถือว่าเป็นการเรียนรอบหนึ่ง หรือครั้งหนึ่ง ถ้านักเรียนจำไม่ได้ก็ให้เรียนรอบใหม่ซ้ำอีกเป็นครั้งที่ ๒ แต่คราวนี้ลำดับที่ของคู่คำเปลี่ยนไปจากเดิม เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเรียนแบบเรียงลำดับ (serial learning) ลำดับที่ของคู่คำในชุดหนึ่ง ๆ นั้น มีอยู่ทั้งสิ้น ๓ แบบ เมื่อนักเรียนดูแบบที่ ๑ แล้ว ในรอบต่อไปก็ให้ดูในแบบที่ ๒ และ ๓ ตามลำดับ แล้วจึงเริ่มต้นดูแบบที่ ๑ อีกดังนี้เรื่อย ๆ ไปจนกว่าจะจำได้หมดทุกคู่ โดยเว้นระยะระหว่างการเรียนรอบหนึ่ง ๆ เป็นเวลา ๘ วินาที เกณฑ์ที่ใช้ตัดสินว่าเด็กเรียนคู่คำได้แล้วก็คือ เมื่อเด็กจำคู่คำได้หมดทุกคู่ในชุดนั้น แต่ถ้านักเรียนเรียนไปแล้วหลายรอบก็ยังไม่สามารถจำได้หมด ให้ถือว่าการเรียนในรอบที่ ๑๕ เป็นเกณฑ์สูงสุด แม้จะยังจำไม่ได้หมดก็ตาม การรวบรวมข้อมูล ใช้นับจำนวนครั้งที่นักเรียนแต่ละคนต้องใช้เมื่อจำคำให้ได้ครบทั้ง

ชุด แล้วหาค่าเฉลี่ยของจำนวนครั้งที่ใช้เรียนคำในแต่ละชุด และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอัตราการเรียนรู้คำทั้ง ๒ ชุดนี้

ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของจำนวนครั้งที่ใช้เรียนคำในชุดที่ ๑ และชุดที่ ๒ เท่ากับ ๔ และ ๙.๓ ตามลำดับ ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ จากการทดลองนี้เห็นได้ชัดว่า การเรียนคู่คำชุดที่มีค่าการเกี่ยวโยงสัมพันธ์สูง (ซึ่งผู้ทดลองได้อธิบายไว้ว่าเป็นคู่คำที่นักเรียนนิยมใช้ในการโยงสัมพันธ์คำ) นั้น ใช้จำนวนครั้งในการเรียนโดยเฉลี่ยน้อยกว่าการเรียนคู่คำชุดที่มีค่าการเกี่ยวโยงสัมพันธ์ต่ำ (เป็นคำที่นักเรียนไม่ค่อยนิยมใช้ในการโยงสัมพันธ์คำ) นั่นย่อมแสดงว่าในการเรียนรู้แบบคู่สัมพันธ์ (paired-associate learning) ผู้เรียนสามารถเรียนคำที่มีค่าเกี่ยวโยงสัมพันธ์สูงได้ง่ายกว่าเรียนคำที่มีค่าการเกี่ยวโยงสัมพันธ์ต่ำ คือคำใดที่นักเรียนได้เคยใช้คู่กันบ่อย ๆ เวลาให้นักเรียนจำจะจำได้เร็วกว่าคู่คำที่นักเรียนไม่ค่อยได้ใช้ ดังนั้น ประสบการณ์และการฝึกหัดจึงจำเป็นอย่างยิ่งในการเรียนรู้แบบโยงคู่สัมพันธ์

จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาแล้ว ผลการวิจัยส่วนใหญ่พบว่าการพัฒนาการของความสามารถในการโยงคู่สัมพันธ์คำเราคับคำสนองของกลุ่มทดลองเพิ่มขึ้นตามวัยและระดับการศึกษา เช่น ผลการวิจัยของบาร์ชอร์และแฮรี่ (Bashaw and Harry), ของเจมส์ (James), ของไมเคิลสัน (Michealson), และของอัจฉรา ชีวพันธ์ ที่พบว่าการโยงคู่สัมพันธ์คำจะถูกต้องเพิ่มขึ้นตามวัยและระดับการศึกษาของผู้รับการทดลอง การโยงคำธรรมดาให้คู่กับคำราชาศัพท์ก็อาศัยหลักการโยงคู่สัมพันธ์เช่นกัน ดังนั้น พัฒนาการของความเข้าใจคำราชาศัพท์ก็น่าจะพัฒนาเพิ่มขึ้นตามวัยและระดับการศึกษาของผู้เรียน

เช่นเดียวกับ การวิจัยที่กล่าวมาแล้ว

โดยอาศัยงานวิจัยดังกล่าวรวมทั้งการศึกษาทฤษฎีการได้ภาษาของเด็กว่า เด็กได้คำศัพท์จากการเลียนแบบในรูปของการให้สิ่งเร้าและการตอบสนอง ตลอดจนการฝึกหัด ผู้วิจัยคิดว่าถ้าเด็กได้รับการส่งเสริมจากโรงเรียนโดยจัดให้มีประสบการณ์ในคำนั้น ๆ แก้ไข และแนะนำตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนอย่างถูกต้อง เด็กย่อมจะมีพัฒนาการของความเข้าใจคำราชาศัพท์เพิ่มขึ้นตามวัยและประสบการณ์ของเขา ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาดูว่าพัฒนาการของความเข้าใจคำราชาศัพท์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป็นการศึกษาภาคบังคับของกระทรวงศึกษาธิการจะเพิ่มขึ้นตามระดับชั้นเรียนหรือไม่ โดยผู้วิจัยได้ตั้งข้อสมมติฐานไว้ว่าพัฒนาการของความเข้าใจคำราชาศัพท์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครจะเพิ่มขึ้นตามระดับชั้นเรียน จากผลการวิจัยครั้งนี้จะได้ทราบถึงลักษณะพัฒนาการของความเข้าใจคำราชาศัพท์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร รวมถึงศึกษาว่าผลการวิจัยครั้งนี้จะสอดคล้องสนับสนุนหรือขัดแย้งกับการวิจัยดังกล่าวมาแล้วเพียงใด เพื่อจะนำผลมาใช้อ้างอิงในเรื่องนี้อันอาจใช้เป็นประโยชน์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการของความเข้าใจคำราชาศัพท์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

๑. เพื่อศึกษาพัฒนาการของความเข้าใจคำราชาศัพท์ของนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงประถมศึกษาปีที่ ๗ ในกรุงเทพมหานคร

๒. เพื่อศึกษาลักษณะแนวโน้มของพัฒนาการของความเข้าใจคำราชาศัพท์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงประถมศึกษาปีที่ ๗

๓. เพื่อหาค่าร้อยละของจำนวนนักเรียนในแต่ละระดับชั้นเรียนที่เข้าใจคำราชาศัพท์แต่ละคำ

สมมติฐานของการวิจัย

๑. ลักษณะพัฒนาการของความเข้าใจคำราชาศัพท์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครจะเพิ่มขึ้นตามระดับชั้นเรียน

๒. ลักษณะพัฒนาการของความเข้าใจคำราชาศัพท์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็นเส้นตรง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตดังต่อไปนี้ คือ.-

๑. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ ปีการศึกษา ๒๕๑๖ มีอายุระหว่าง ๗ – ๑๔ ปีจากโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ๕ โรง จำนวน ๓๕๐ คน

๒. แบบทดสอบความเข้าใจคำราชาศัพท์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอยู่ในรูปแบบของรายการโยงคำคู่โดยรวบรวมคำราชาศัพท์จากหนังสือ

แบบเรียนวรรณคดี หลักภาษาการใช้ภาษาหนังสือคำราชาศัพท์ จำนวนทั้งสิ้น ๑๘๐ คำ ใช้คำในภาษาธรรมดาเป็นคำเร้า (Stimulus Words) ให้นักเรียนหาคำราชาศัพท์มาเป็นคำตอบสนอง (Response Words) โดยจัดพิมพ์เฉพาะคำเร้าซึ่งเป็นภาษาธรรมดาเว้นช่องว่างสำหรับนักเรียนเขียนคำตอบสนอง

๓. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาแต่เฉพาะพัฒนาการของความเข้าใจคำราชาศัพท์เท่านั้น ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปัญหา หรือตัวแปรอื่น ๆ ที่มีผลต่อความเข้าใจคำราชาศัพท์

ข้อตกลงเบื้องต้น

๑. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ มีโอกาสได้เรียนคำราชาศัพท์จากหนังสือแบบเรียนวรรณคดีไทยระดับชั้นประถมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ จากหนังสือหลักภาษาการใช้ภาษาระดับประถมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ จากภาพยนตร์โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์รายวัน และวิทยุกระจายเสียงแล้ว

๒. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ เข้าใจคำธรรมดาที่ใช้เป็นคำเร้าแล้ว

ความจำกัดของการวิจัย

๑. การศึกษาเรื่องนี้มิได้ควบคุมตัวแปรในเรื่องระดับสติปัญญา ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม สภาพแวดล้อมของโรงเรียน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

๑. ความเข้าใจคำราชาศัพท์ หมายถึง ระดับความสามารถในการที่นักเรียนหาคำราชาศัพท์มาสัมพันธ์ความหมายกับคำธรรมดาที่ผู้วิจัยใช้เป็นคำเร้าได้ถูกต้องตรงตามภาษาพูด ไม่คำนึงถึงตัวสะกดการันต์ และตัดสินจากคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเท่านั้น

๒. พัฒนาการของความเข้าใจคำราชาศัพท์หมายถึงพัฒนาการที่นักเรียนสามารถหาคำราชาศัพท์มาสัมพันธ์ความหมายกับคำธรรมดาได้เพิ่มมากขึ้น เมื่ออยู่ในชั้นเรียนที่สูงขึ้น

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

๑. การศึกษาครั้งนี้จะได้ทราบพัฒนาการของความเข้าใจคำราชาศัพท์ของนักเรียนประถมศึกษาที่กำลังศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

๒. ผลการวิจัยครั้งนี้ อาจจะให้ข้อเสนอแนะอันจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงหลักสูตรวิชาหลักภาษาและการใช้ภาษา การเรียนการสอนของครูและนักเรียน

๓. การศึกษาครั้งนี้อาจจะเป็นประโยชน์และแนวทางในการศึกษาเรื่องพัฒนาการของความเข้าใจคำราชาศัพท์ต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย